

Uttrog af protokollet för vid sammantade
med Näsinge socken i Skallhuset den 26
April 1878.

Förledning af Herr Veronafogde Ringius
Skrefvare af den 4 denes, angående ett ombud
välgående för Landtbröfvaringens Näsinge
Kamman fann sig welig att bejagna den uti
Instruktionens 12. § i momentet med gäse förman,
dant utväg till ombud wid Landtbröfvaringens
Klubbare E. Westling, hvars skrefvelige
erkännande medföljer.

Sam afwan

Christensson

Ordf. i Kamman

A. Kammanens wagnar

E. Westling, H. Högström, Olof Kamman,

Aug. Andersson, H. Otto Kamman, Joh. Sörensen

Gust. Otto Olsson, Carl Andersson

Widermerus

Christensson

Copyright 1995
Erik Lindgren

POST- historia från

VETTE HÄRAD I BOHUSLÄN

Erik Lindgren

Posthistorisk skriftserie nr 177
Andra upplagan, 1995

Förlagan tillverkad 1995
Detta är kopia nr

Uppdaterad 1996

Förord

Detta häfte är en avskrift av det som gavs ut med samma titel 1991, hittills tillverkat i sammanlagt 25 exemplar. Större "upplagor" än så förekommer ytterst sällan för skrifter inom mitt "smala" ämnesområde. Postens genomgående rationalisering under senare år är en av orsakerna till att jag såsom prov känner mig för med en "andra upplaga" av den ursprungliga skriften. Det är ändå bara ett fåtal smärre ändringar och tillägg som har gjorts.

För var och en av postorterna har jag försökt berätta något om utvecklingen, om tillkomsten och avvecklingen och om något av skeendet under deras existensperiod. Så långt det är möjligt med arkivhandlingars hjälp söker jag i första hand berättelser på "gräsrotsnivå". Alla uppgifter är hämtade från handlingar i Postens centralarkiv eller ur Ernst Grapes bok POSTKONTOR OCH POSTMÄSTARE. Om vid något tillfälle annan källa utnyttjas, anger jag det i texten.

Naturligtvis är det inte fråga om att beskriva postens utveckling i sin helhet på de olika orterna. Det blir i stället slumpvis valda exempel på händelser av varierande slag som i någon mån belyser problem som uppstår i relationerna mellan Posten och samhället eller mellan Posten och dess anställda. I den mån jag lyckats få fram namn på poststationernas föreståndare och uppgifter om vid vilka tidsperioder de arbetat, har jag lämnat sådana uppgifter konsekvent.

Vid 1992 års ingång genomfördes en divisionalisering av Posten. Därigenom ändrades förhållandena bland annat så att det på större orter finns olika chefer för de olika divisionerna. De minsta postkontoren har ingen formell chef utan tjänstemän som lyder under chefen för brev- eller chefen för bank- och kassadivisionen på en större ort inom regionen. Internt förekommer bl a titeln "kontorsansvarig" för "chefer" på de minsta enheterna (t ex postkontor som tidigare kallats postställen). Med det senaste decenniets stora förändringar har jag funnit det utsiktslöst att försöka få fram namn på dem som svingar datumstämplarna på de olika postkontoren. Divisionaliseringen har sedermera genom ännu en organisationsförändring blivit mindre märkbar.

De olika orterna presenteras i den ordning de fått fasta postanstalter, tidsmässigt sett. Någon gång anger jag poststyrelsens diarienummer för ärenden ur vilka uppgifter kan hämtas om utvecklingen. För dem som önskar fördjupa sig underlättas därmed vidare forskning vid besök på Postens centralarkiv i Stockholm. De kopior av centralarkivets handlingar, som funnits i Växjö sedan 1986, återbördades till centralarkivet i november 1995, då det inte längre fanns plats för dem vid postkontoret i Växjö.

I citat har jag moderniserat stavningen men inte gjort några ingrepp i texten. Även orternas namn återges i modern stavning. Jag är öppen för mina läsares synpunkter på häftet.

Växjö i december 1995

Erik Lindgren

Strömstad

Inom Vette härads fem socknar har det funnits tolv poststationer. Antalet postnamn är större, eftersom flera poststationer haft olika namn. Här berörs samtliga i kronologisk ordning efter inrättandedatum. Inledningsvis något dessutom om postkontoret i Strömstad, ehuru orten inte ingår i häradet. Postkontorets betydelse som överordnad instans för de anställda vid poststationerna är skäl nog för att inte helt förbigå chefer som uttalat sig i frågor som gällt de underordnade poststationerna.

Det finns anledning anta att postkontoret i Strömstad inrättades samtidigt som orten fick stadsrättigheter. Forskaren Gösta Framme har påvisat, att lastplatsen Strömmen fick stadsrättigheter 1668 och då döptes till Strömstad. I den brevtaxa som utfärdades den 19 december 1668, finns Strömstad inte medtaget, men troligtvis har stadens förste postmästare Nils Krook blivit utnämnd 1669. Han var också tullnär, liksom efterträdaren Thure Hansson (1681-1696). Denne sårades under sitt engagemang i krigshandlingar. Han fick år 1687 tjänst som tullnär och uppsyningsman i Naverstads socken. Vid 1686 års riksdag var han representant för Strömstad.

Efter Krook och Hansson har ett 30-tal personer varit postmästare i Strömstad, vars postkontor under 1970- och 1980-talen genomgått stora förändringar i takt med postens strukturomvandling. Utan att ha ett underlydande stationsområde fick Thore Holmqvist ta över ansvaret för service till omkring 5200 hushåll, senare följd av Marita Larsson. De postmästare som vi får möta i citerad skriftväxling i detta kapitel är i huvudsak de, som var i tjänst under 1800-talets sista och 1900-talets första decennier, d v s under de tidsperioder då häradets fasta postanstalter tillkom.

Nya lokaler för postkontor

Den 26 januari invigdes nya lokaler för postkontoret i *Strömstad* av postdirektör Stig Elmbrant. Det gamla kontoret vid Karlsgatan som varit i bruk sedan 1931, hade en yta av 380 m², var trångt och svårarbetat inte minst under ruschen på somrarna. Nu flyttade man in i en nybyggd fastighet i kvarteret Sillen vid Södra Hamngatan, där för övrigt postkontoret legat en gång tidigare, nämligen mellan 1881 och 1918. I de nya lokalerna förfogar man över drygt 700 m². En nyhet som Strömstad är först med i Västra distriktet är att kassadisen är utrustad med det nya skott- och krosssäkra glaset och att detta är högre än vanligt.

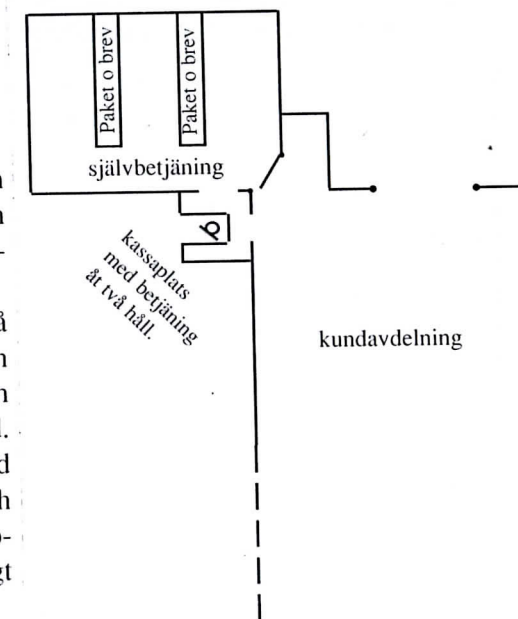
Ändrad regionindelning medförde att Strömstad kom att tillhöra Region Jönköping. I dess personaltidning "*Kust till Kust*", oktobernumret 1993, redovisades bl a den förändring som återges på nästa sida. Tjugo år tidigare återgav den rikstäckande personaltidningen PS den text om nya lokaler, som återges i urklippet härintill.

STRÖMSTAD

Regionens första postkontor
med självbetjäning av
paket och stora brev!

Så här ser det ut på pk Strömstad

Postkontoret i Strömstad byggdes om för några veckor sedan. Då passade man också på att inreda en lokal för självbetjäning av paket och större brev. Redan nu, trots att kunderna inte är så vana vid nyordningen ännu, så är man mycket positiv. Det var bara lovord som gavs av de kunder jag pratade med. Personalen var också mycket nöjd med vad det sparade i steg, bärande och minskning av köer. Det är bara att hoppas att fler kontor så snart som möjligt kommer att övergå till detta system.

I februari 1995 kunde *Strömstads Tidning* berätta om projekt "Stad 97" i Posten. Projektet föreslår drastiska förändringar, nerläggningar och personalminskningar. Postmästare Marita Larsson uttalade bland annat, att posten i första hand ville se, hur man kan göra i större städer för att spara pengar. *"För strömstadsborna finns ingen anledning till oro. Tvärtom. I ett steg 2 blir Strömstad försäljningskontor. Företagsmarknaden är så stor att det är värt att satsa. Närheten till Norge har också betydelse. Vi är rätt stora för att vara i en så pass liten stad"* menade Marita Larsson.

Enligt *Strömstads Tidning* visar projekt *Stad 97* hur posten skall klara sin kontorsservice fram till 1998. Förslaget, som går på remiss, innebär bland annat, att det efter genomförandet ska finnas 1.100 postkontor och 775 entreprenader (däribland 500 Post-i-butik) samt ett hundratal andra serviceenheter. Av de 1.100 postkontoren kommer 250 att bli stora försäljningskontor. Det är dags att gå på offensiven enligt postens generaldirektör Ulf Dahlsten.

Stad 97 är en uppföljning av omorganisationen *Nät 92*. Före *Nät 92* hade ingen genomgripande strukturrationalisering gjorts i postkontorsnätet sedan 1960-talet, då bortåt 2000 poststationer ersattes med lantbrevbäring. *Nät 92* såg till att 650 butiker övertog postens tjänster på landsbygden och även i större tätorter och städer. *Stad 97* uppges fokusera intresset på städerna. De postkontor som kommer att placeras i butiker är så stora att verksamheten i många fall måste delas upp på flera butiker enligt *Strömstads Tidning* efter dess kontakt med ansvariga på posten.

De entreprenadpostkontor som fanns enligt postens interna telefonkatalog i april 1994 har jag redovisat i nr 200 av den posthistoriska skriftserien med titeln *"Guide för post- och samhällshistoria"*.

Näsinge

Tre av häradets fem socknar fick egna poststationer, när postverket med 1875 års ingång tog över ansvaret för kronobrevbäringen i Bohuslän.

Till föreståndare för poststationen i Näsinge antogs från starten kyrkoherde T E A Beckman. Hans årsarvode blev 150 kr. Han ansvarade också för postföringen mellan Strömstad och Näsinge, vilken betalades med 50 öre per mil. Vem som gick med posten på hans ansvar framgår inte av dokumenten i Postens arkiv.

År 1878 var det meningen att en lantbrevbärare skulle ta över poststationens uppgifter, vilket skulle betyda indragningar av poststationen redan tre år efter dess tillkomst. Ett av posten oavlönat kommunombud skulle i Näsinge förmedla kontakten mellan lantbrevbäraren och de kunder, som denna inte kunde nå på sin vandring. Johan Bernhard Andersson i Brevik under Sundby i Näsinge erbjöd sig att vara lantbrevbärare mot en ersättning av kr 1:50 per tur mellan Strömstad och Näsinge skolhus. Där skulle organisten E Westling fungera som kommunombud.

Postdirektör Frans August Broberg i Göteborg lyckades emellertid träffa nya avtal, genom vilka den dittills utbetalade sammanlagda kostnaden för postföringen och poststationen kunde sänkas till lägre kostnad än den som skulle utgå för lantbrevbäringen ensam. Landskansliet uttalade vid remissbehandlingen, att det syntes *"ringa anledning vara att förändra en anordning, med vilken vederbörande funnit sig belåtna"*. Poststyrelsen följde landskansliets rekommendation och beslöt, att poststationen skulle bibehållas. Kyrkoherde Beckmans årsarvode sänktes till 100 kr, räknat från november 1878.

Så småningom skulle poststationen i Näsinge ändå falla på grund av dåligt utnyttjande. Den drogs in med maj månads utgång 1894 i anslutning till en omorganisation av postföringen till Lommeland. Naturligtvis saknade man den poststation som hade funnits i närmare 20 år och efter mycken diskussion beslöt kommunalstämman i Näsinge skolhus på Mellangården den 10 april 1899 att begära att få poststationen åter. Den lantbrevbäring som man haft tillgång till efter poststationens indragning, hade inte varit tillräckligt effektiv. Framför allt var man missnöjd med värdeförmedlingen, eftersom man måste lämna från sig kvitterade avier under postturen närmast före den, då man kunde få själva försändelsen eller pengarna, *"Avsändaren och adressaten är sålunda vid nuvarande postföring själva ansvariga för värdeförsändelsers forslande emellan Strömstad och Näsinge och tvärtom"* skrev man i protokollets följbrev.

Det underliga inträffade nu att förre poststationsföreståndaren T E A Beckman, som alltjämt bodde och verkade på Näsinge prästgård, uttalade

"att om Poststation bör inrättas inom Näsinge, så äro vida mer talande skäl för Poststationens inrättande inom Lommeland". Trots detta fick Näsinge sin poststation åter, innan någon inrättades i Lommeland. Där "föddes" dock en poststation tre månader efter att Näsinge fått sin poststation återöppnad.

Renässansen i Näsinge inträffade den 1 december 1899, då poststationen förlades till Östby skjutsstation med handlanden Rudolf Sandegren som föreståndare. Dennes årsarvode blev 150 kr. Med 250 kr i årsarvode tog arrendatorn Per August Gustafsson över poststationen den 1 oktober 1912 och Oskar Alfred Augustsson den 1 juli 1913. Från 1919 års ingång tog lantbrukare Johan Ludvig Andersson på Västgården hand om poststationen och efter dennes död i april 1925 sköttes den under en tid av lantbrukaren Johan Hartvig Carlsson.

Den 1 september 1930 blev folkskollärare Oskar Emanuel Kilborn föreståndare, blott för att i maj 1934 lämna över till furiren Oskar Emanuel Mattsson. Denne var då 38 år gammal och förblev föreståndare längre period än någon av alla de tidigare. Han fick pension med 1963 års utgång, varefter befattningen hölls vakant. Poststationen drogs in med september månads utgång 1966.

1875-01-01--1886-12-31
1888-01-01--1903-12-15
Järnvägspoststation 1903-12-16--1922-06-10
Ej förenad 1922-06-11--
Namn Strömstad 2 1971-05-01--1991-09-30

Skee

Man kan säga att poststationen i Skee låg olämpligt till för "den korresponderande allmänheten" redan när den inrättades med 1875 års ingång. Efter samråd med länsstyrelsen och postverket hamnade socknens poststation i Kallekind, där kontorsskrivaren Ernst Sundberg blev föreståndare. Enligt ett nytt kontrakt den 5 augusti 1875 övertogs poststationen av kronofogden J A Ringius på Wettelanda.

Detta är ett bland många exempel på hur stor hänsyn man tog till tjänsteposten på regional nivå. De "vanliga" människornas behov av postservice kom i andra hand. Ett försök i april 1882 att få poststationen flyttad från Wettelanda till skolhuset vid Skee kyrka misslyckades, sedan kronofogde Ringius hade motsatt sig detta och poststyrelsen lämnat kommunalnämndens ansökan utan åtgärd.

I slutet av år 1885 anmälde Ringius, att han skulle flytta från sitt boställe på Wettelanda. Frågan om poststationens blivande läge behandlades vid kommunalstämmor den 20 januari och den 7 februari 1886. Man ville att poststationen skulle flyttas till skolhuset, där skolläraren B G Olander var villig att förestå den. Man kände till den negativa inställning till socknens postbehov, som vissa postmyndigheter hade, och tillfogade följande mening i protokollet:

"Skulle Kungl. Poststyrelsen mot förmodan icke gilla denna enda rimliga plats för stationen inom Socknen, så anser kommunalstämman, att Skee poststation bör helt och hållet indragas, enär den vid annat läge kommer att verka till skada i stället för gagn, varom redan vunnen erfarenhet lämnat vittnesbörd".

Den återopade erfarenheten innefattade bland annat det faktum att poststationen inte lydde under postmästaren i Strömstad men väl under den betydligt mer avlägsne postmästaren i Kvistrum. Till honom expedierades först Skee-posten och kom, ofta med försening, fram till Wettelanda. Dit fick de flesta sockenbor gå lång väg för att hämta sina brev och tidningar. Därför valde många att låta adressera sin post till bekanta eller till köpmän i Strömstad. Där hämtade de den hellre än att ha med kronofogden att göra i hans egenskap av poststationsföreståndare.

Men protokolls-utdraget var "gefundenes Fressen" för postmästare Gustaf Emil Rundberg i Kvistrum. I sitt brev till poststyrelsen den 6 mars 1886 föreslog han "att poststationen i Skee indrages och en postvårdare antages vid Vettlanda bro".

Postmästare Johan Bergius i Strömstad hade en helt annan uppfattning än kollegan i Kvistrum och skrev för sin del till poststyrelsen den 12 mars 1886 bl a följande:

"Så länge kronofogden i orten hade sin bostad på Wettelanda kunde det finnas några, om ock ringa skäl för att stationen var förlagd där, men som han den 1 april kommer att ha sin bostad i Strömstad, finns intet skäl att ha stationen kvar på denna plats. Jag tillåter mig tillstyrka kommunalstämmans gjorda framställning, nämligen att stationen måtte från den 1 nästa månad bliva förflyttad till Skee kyrka".

Postmästare Rundberg i Kvistrum, som i flera fall tycks framträda som den bohuslänska posthistoriens "gossen Ruda", kunde emellertid glädja sig åt att förslaget från kollegan i Strömstad inte vann poststyrelsens bifall. En tillfällig poststationsföreståndare anskaffade på vikariat och med 1886 års utgång blev poststationen indragen.

Nu följde en omfattande skriftväxling innan poststationen återinrättades efter blott ett års tönnrosasömn. Den hamnade med 1888 års ingång åter på Wettelanda med den arrenderande lantbrukaren Axel Rohdin som föreståndare. Det fina i kråksången var att poststationen nu skulle lyda under postkontoret i Strömstad och sockenborna slapp vidare konfrontationer med postmästare Rundberg. Denne fanns kvar i Kvistrum ännu tio år, innan han blev postmästare i Simrishamn, när det lilla postkontoret i Kvistrum ersattes med en poststation den 1 november 1896.

Hanna Rohdin övertog postarbetet på Wettelanda. När hon flyttade därifrån på våren 1890, blev poststationen förlagd till Elfhem vid allmänna landsvägen. Där blev Johanna Maria Andreasdotter André föreståndare. Postiljonerna jublade över flyttningen. De skrev bl a följande den 14 februari 1890: *"F d kronofogdebostället Wettelanda, där Skee poststation förut varit, är beläget på ca 500 meters avstånd från allmänna landsvägen, som förorsakat minst en halv timmes uppehåll, varemot uppehållet vid Elfhem endast upptager en tid av 3 à 5 minuter".*

Den 16 december 1903 öppnades järnvägarna Uddevallå-Skee och Skee-Strömstad för allmän trafik. Då flyttades poststationen till järnvägen och stinsen Carl Erik Atterling fick överta ansvaret för posten i den nu förenade post- och järnvägsstationen. När han flyttade till Habo i maj 1909, tog August Hellstrand över. Omsättningen ökade så mycket, att post och järnväg måste skiljas åt, något som August Hellstrand fick uppleva den 10 juni 1922. Poststationen flyttades då till Wettelanda 600 meter från järnvägsstationen och skogspraktikanten Carl Ludvig Jansson blev föreståndare. Posttrafiken utvecklades så gynnsamt att poststationen höjdes till postexpedition den 1 mars 1948. Jansson fick titeln stationsmästare. Hans biträde Elsa Haggren tog över chefskapet, när han pensionerades. Senare ledde en oförklarlig prestige hunger hos centralbyråkraterna i Stockholm i samband med rationaliseringssträvanden till att poststationen fick heta Strömstad 2 från och med maj 1971. Den på grund av bokstavsknapphet lättskötta stämpeln försvann ur floran till hembygdsfilatelisters saknad och till förvåning för befolkningen i övrigt. Efter påtryckning från olika håll återinfördes postnamnet Skee den 1 oktober 1991.

Under mellanperioden hade terminologin ändrats och postexpeditionen kallades 1977 lokalpostkontor, något som med 1986 års ingång ändrades till postkontor utan prefix.

Tjärnö

När poststationen i Tjärnö inrättades med 1875 års ingång, var häradsbörjningen L Norin föreståndare. Hans kontrakt, som tillförsäkrade honom en årslön på 200 kronor, blev försenat och daterades den 11 januari 1875. Postföringen utgick med båt från Kallekind.

Med ett till 100 kronor sänkt årsarvode övertog efter kort tid hemmansägaren Efraim Olsson ansvaret för poststationen. I hans kontrakt skrevs in en passus för att ge kyrkibesökande öbor chansen att hämta och lämna post för egen och andras räkning: *"Förbinder sig att minst 2 timmar varje söndag å bestämd plats vid Tjernö kyrka mottaga och expediera post".*

När riktlinjerna drogs upp 1878 för organisation av lantbrevbäring, omfattade dessa bland annat indragning av poststationen på Tjärnö. Postinspektör Frans Boberg i Göteborg var emot detta och skrev till poststyrelsen, att Tjärnö var *"den enda postort i länet, som icke har tillfälle att mottaga och sända post åtminstone två gånger i veckan"*. Mot den tilltänkta indragningen av poststationen vände sig också kommunalstämman på Tjärnö den 21 april 1878 under J E Zimmermans ordförandeskap. Ett erbjudande från Johannes Ivarsson i Tjuveröd att vara lantbrevbärare mellan Skee och Tjärnö ledde inte till något kontrakt.

Inte heller ett förslag år 1895 av postmästare J A Jonson i Lysekil om indragning av poststationen blev realiserat. Postmästaren framhöll i ett brev till poststyrelsen, att korrespondensen var mycket ringa. Detta uppgavs bero på att postförande ångbåtar flera gånger i veckan anlöpte den angränsande ön Resö. Där ombesörjde Tjärnö-bornas sina postärenden, om de inte valde att resa till Strömstad för detta. En extra kommunalstämma i sockenstugan den 20 oktober 1895 motsatte sig bestämt postmästarens förslag om indragning av poststationen, vars föreståndare sedan fem år Mathilda Björklund hade sagt upp sitt kontrakt i hopp om att få bättre villkor.

Stämmoprotokollet påpekade bland annat osanning i påståendet om uträttade postärenden på Resö, *"ty Resöborna själva hava ingen ångbåtspost utan hämtar sin post vid Kragenäs"*. Ingen tjärnöbo kunde ha sin post på Resön, menade man, *"ty om det blåste upp en frisk vind, orkade man ej forsla sig dit, emedan vägen mellan Resö och Tjernö är, så att säga i öppna havet, med några mellanliggande holmar, som litet dövar vågorna"*.

Kronolänsman Bendroth bestyrkte stämmans uppgift och uttalade en förmodan, att Resö hade förväxlat med Rossö i postmästarens brev. Nu föddes tanken på att flytta Tjärnö poststation till Rossö, *"där en livligare postgång kunde åstadkomma ökade göromål"*. Men Bendroth motsatte sig tanken på indragning av en poststation för 2080 invånare. Så många fanns det då på Tjärnö. Kronofogde Sven Ljunggren var inte heller med på indragning, men Mathilda Björklunds uppsägning låg ännu som ett hot mot

poststationens fortsatta existens. Postinspektören i Göteborg önskade nu veta, om inte kronofogden ansåg "att en lantbrevbäring Strömstad-Tjärnö skulle kunna tillgodose ortens behov av postutväxling". Det ansåg han inte så länge som den beslutade nya vägen mellan Vik och Rossö inte var byggd.

Mathilda Björklund förmåddes återta sin uppsägning och efter fortsatt utredning kunde postinspektören i Göteborg meddela till poststyrelsen den 14 augusti 1896 bland annat som sin åsikt "att poststationen icke må indragas samt att densamma icke heller må flyttas från sin nuvarande plats i omedelbar närhet av Tjernö kyrka". Mathilda återtog alltså sin uppsägning. Med oförändrat arvode, 100 kr om året, var hon kvar till juni 1898, då organisten och folkskolläraren Johan Hilmer Jansson tog över. Hans årsarvode höjdes 1914 till 160 kr och 1916 till 360 kr. Fotografen Samuel Bergqvist blev föreståndare med 1920 års ingång och sedan han sagt upp sitt avtal, tillträdde handlanden Anders Rudolf Zimmerman den 1 januari 1937. Han fick uppleva poststationens indragning med augusti månads utgång 1961.

1891-05-01--1964-05-30

Namn Krokstrand 1939-05-15--1964-05-30

Postombud 1964-06-01--1971-04-30

Björneröd (Krokstrand)

Det fanns ett förslag om att den första poststationen i Krokstrand skulle heta Kroken. Det namnet var alltför likt den jämtländska poststationen Krokomb med åtföljande risk för felsorteringar. Valet föll i stället på namnet Björneröd. Men mycket hände innan man kom så långt.

I juni 1889 skrev 95 personer i trakten av lastageplatsen Krokstrand sina namn under en framställning till poststyrelsen om att få en egen poststation. De framhöll, att stenhuggerirörelsen fört med sig ökad trafik och korrespondens. Omkring 600 personer, varav många ditflyttade från olika håll i landet, skulle få nytta av stationen. De hade dittills i allmänhet det norska Fredrikshald som replipunkt för att lämna och hämta post. Som exempel på samhällets livaktiga verksamhet nämndes bl a att "under 1888 omkring 80 större och mindre segel- och ångfartyg där intogo last för utrikes orter, summa 25 013 registerton".

Det kan synas underligt att behöva använda ett främmande lands postkontor för postutväxling. Men vägnätet försvårade länge andra sätt och inte heller efter järnvägens tillkomst i början på 1900-talet blev det mycket bättre. Tidningen Bohuslänningen skrev t ex så sent som den 2 juni 1927 bland annat att "en så betydande ort som Krokstrand saknar så gott som landsvägsförbindelse. För att komma dit måste man taga omvägen över Norge med tullformaliteter icke mindre än fyra gånger (i Håve, Tyslingmo, Kornsjö och Högen)".

Petitionen i juni 1889 från de 95 personerna i lastageplatsens omgivning följdes av ett brev från handlanden Alfred Andersson i Kroken. Han föreslog att en poststation skulle inrättas. Han påpekade, att för postresorna till Fredrikshald kunde man hos norska köpmän i Kroken köpa norska frimärken, vilka såldes på den svenska sidan för hundratals kronor om året. Andersson erbjöd sig att själv sköta en blivande poststation och ansvara för transporten dit och därifrån till Högstad vid stora landsvägen, där en postförare från Strömstad passerade.

Postmästare Frans Carlander i Strömstad tillstyrkte i ett brev den 5 september 1899 framställningen om en poststation och ansåg att den borde heta Björneröd i stället för det föreslagna namnet Kroken. Poststyrelsen tvekade på grund av de ökande kostnaderna med postföringsersättning och arvode till föreståndaren och beslöt att ärendet skulle "vila". Nu vände sig de sökande i stället till kronofogden Sven Ljunggren och bad om hans bistånd för att nå målet. Denne förde ärendet vidare till landskansliet i Göteborg. Efter viss utredning kunde Ljunggren i november 1890 komma med ett förslag till lösning, som innebar lägre kostnader än de ursprungligen framräknade. Hemmansägaren Per Ludvig Hansson i Björneröd stod bakom

det lägre anbudet. Det var ändå i högsta laget, men landskansliet menade att *"inrättande av en poststation vid Krokstrand obestridligen vore av stor nytta"*.

Handlanden P D Sörensen kom nu med ett ännu lägre anbud och det blev konkurrens om anställningen i statens tjänst. Kronofogde Sven Ljunggren kunde i ett brev den 18 februari 1891 föreslå Johan Ludvig Johansson i Björneröd till postförare för två kr per tur mellan Högstad och Krokstrand, handelsföreståndare Erik Olsson till poststationsföreståndare för 100 kr om året samt Erik Hansson i Högstad till vårdare av posten under den tid som den behövde förvaras i Högstad i väntan på postförarens ankomst. Det fanns inga normer för ersättning till postvårdare och beloppet varierade på olika orter. Jag har lämnat ett exempel i boken *"På post i Mo härad"* (ISBN 91-970657-5-7), där postvården i Jära blir mera utförligt belyst.

Den nya bohuslänska poststationen öppnades den 1 maj 1891 med namnet Björneröd. Erik Olssons tid som föreståndare upphörde efter tre år, då Charlotta Jansson tog över. Postföringen till Björneröd ändrades så småningom och under en tid kördes posten med bil från Skee. Sveriges första kvinnliga bilpostförare Sofia Johansson i Krokstrand svarade för den transporten mellan järnvägsstationen i Skee och poststationen i Björneröd.

Folkskolläraren Johan Häggblom blev föreståndare i maj 1911 efter Charlotta Jansson. Efter hans död i december 1922 tog dottern Dagmar över under ett halvårs tid och i juni 1923 trädde Sofia Johansson till. Hon blev kvar i 32 år och fick bland annat uppleva, att poststationens namn ändrades från Björneröd till Krokstrand den 15 maj 1939, samtidigt som ett mycket stort antal poststationer fick nya namn. Åtminstone ett försök hade gjorts tidigare att få det "felaktiga" namnet Björneröd utbytt. Det var 1912 i samband med utredningen om att Lommelanda socken skulle få en poststation i Hälle utöver den, som sex år tidigare hade flyttats från Hälle till Tånga. Postdirektören skrev den 12 december 1912 till poststyrelsen, att *"namnet Björneröd är tämligen obekant, platsen kallas städse Krokstrand"*. Han tillade, att man inte behövde befara förväxling med Krokstad, en poststation, som vid inrättandet den 1 januari 1875 hade fått den egna socknens namn. Det skulle vara lätt att förebygga felsändningar, menade han, eftersom *"posten till de båda orterna alltid måste behandlas å samma järnvägslinje"*. Men poststyrelsen fann den gången inte skäl att bifalla postdirektörens framställning. När poststationen med namnet Björneröd fick byta namn till Krokstrand, hade det gått åtta år efter att poststationen i Krokstad bytt namn till Hedekas. Den gången strävade man efter att post-, järnvägs- och telegrafstationer på samma ort skulle ha samma namn. I remissärendet inför 1939 års namnändring uppgav postdirektionen, att Krokstrand var det mera kända och större samhället.

När Sofia Johansson avgick med juli månads utgång 1955, blev hon tillerkänd ett sk årligt understöd. Pensionsfrågan för avtalsanställd personal var då ännu inte ordnad. Om systemet med årligt understöd kan man bli läsa i boken *"Posthistoria från Ljungby kommun"*.

Olga Debora Henriksson var föreståndare för poststationen i Krokstrand 1955-1961 och med 1962 års ingång tog Anna-Lisa Edvinsson över. Hon fick vara med om poststationens indragning fr o m juni 1964. Hon hade dessförinnan själv sagt upp sitt avtal. Som en övergångsarrangemang ersattes den indragna poststationen med ett postombud under en övergångsperiod fram till och med april 1971. I dess datumstämpel fanns gravyren SKEE POB 1.

1900-02-01-1966-09-30

Lommelanda(a)

Lommelanda socken var jämte Hogdals socken de två socknar inom Vette härad som inte fick egna poststationer i samband med att postverket tog över ansvaret för kronobrevbäringen. Behovet bedömdes väl inte så stort, när planeringen gjordes under åren 1873-1874, men det gjorde sig kännbart efter hand. I ett brev till poststyrelsen den 11 september 1899 skrev tre representanter för Lommelanda socken bl a:

"Inom socknen finns en tullstation och tvenne gränsposteringar, som nu måste låta sin post gå genom Norge, och är det för den skull för tullverket i hög grad önskligt att en poststation inrättas i Lommelanda".

Brevet är underskrivet av gränssidaren B H Rickenberg, skolläraren Carl Hilmer Norrby och ordföranden för Lommelands kommunalstämma Carl August Johannesson. De hade fått stämmans uppdrag att begära en poststation. Ett misslyckat försök med samma syfte hade gjorts 1893. Den gången stämde poststyrelsen i bäcken genom att sträcka ut lantbrevbäringslinjen mellan Strömstad och Hälle till Lommelanda skolhus.

Det var ingen lycklig lösning, menade man, särskilt som lantbrevbäraren var föga skrivkunnig. Hans arbete var också bristfälligt i andra avseenden enligt vad som uppgavs i brevet den 11 september 1899. Invånarna i Lommelands socken hade sålunda *"fått hålla till godo med vad som blivit igen av posten, sedan den utdelats på ett stort antal stationer under vägen"*.

Chefen för Strömstads tullkammare W Wintzell intygade, att tullstationerna i Svinesund och Hälle och tre tullposteringar var hänvisade att hämta post i Fredrikshald. Tullstationen i Vassbotten och tre posteringar måste uträtta sina postärenden vid andra norska postkontor, *"vilket förhållande ur tjänstesynpunkt ansågs synnerligen ofördelaktigt"*. Om en poststation inrättades i Lommelanda, menade man att *"behovet av lämplig poststation å"*

svensk sida åtminstone för tullstationen i Hälle samt posteringarna i Svartejan, Långnäs och Pilegården bleve tillgodosett".

Sedan kronofogden och flera andra remissinstanser tillstyrkt ansökan, föreslog postinspektören i Göteborg i ett brev till poststyrelsen, att en poststation med namnet Lommelanda skulle inrättas den 1 februari 1900. Det gick poststyrelsen med på och tecknade kontrakt med gränsridaren Walfrid Grundström att sköta poststationen med 150 kr i årsarvode. Några av Lommelands sockens invånare hade begärt att få poststationen förlagd till Tånga, men kronofogden höll på Hälle som den lämpligaste platsen.

Kommunalstämman den 1 mars 1900, när poststationen blott var månads-gammal, begärde dess flyttning från Hälle till skolhuset i Tånga. Det blev inte av och i oktober 1905 beslöt man att begränsa önskemålen till att begära utsträckning av lantbrevbäringen till Tånga. Motiveringen var att de som bodde längst norrut i socknen skulle slippa anlita norska postanstalter. Efter en omfattande utredning, komplicerad på grund av protester från vissa av Lommelands sockens invånare, beslöt poststyrelsen, att poststationen med oförändrat namn Lommelanda skulle flyttas från Hälle till Tånga den 1 juli 1906. Gränsridare Grundström blev uppsagd som föreståndare och i stället tecknades kontrakt med folkskolläraren Carl Hilmer Norrby. Han fick 150 kr i årsersättning för bestyret.

Nu var det bäddat för missnöje. Redan efter ett halvår kom det en framställning från invånare i Hälle att få en poststation där. Handlanden A E Fingelholm var villig att sköta den utan ersättning från postverket, bara posten befordrades till Hälle på postverkets bekostnad. Kronofogden i Norrvikens fögderi tillstyrkte med orden "*allt bör göras för att binda gränsbefolkningen vid eget land*". Man noterar gärna, att detta skrevs året efter unionsupplösningen.

Postmästaren i Lysekil avstyrkte dock Hälle-bornas framställning och poststyrelsen beslöt i augusti 1907 att inte bifalla den. Ett sätt att ordna postförhållandena för invånarna i Hälle vore enligt förslag av postmästaren i Strömstad att de skulle hålla en lösväska, som befordrades med ångbåtar på linjen Strömstad-Krokstrand. Detta gick dock inte att ordna vid det tillfället, eftersom Norrvikens ångbåtsbolag inte hade någon regelbunden trafik.

Det var alltså en förhållandevis kort tid som det fanns en poststation i Hälle. Att den bar namnet Lommelanda(a) försvårar begreppen för hembygds-filatelister. Men många av dem har frimärken stämplade HÄLLE. Ett förnyat försök att få en poststation i Hälle lyckades nämligen efter sex år. Detta berättas i ett följande avsnitt med rubriken Hälle.

Carl Hilmer Norrby följdes som föreståndare för poststationen med namnet Lommelanda 1917 av hemmansägaren Anders Teodor Augustsson. När han sade upp avtalet efter 20 år, blev Hedvig Maria Andersson föreståndare den 1 april 1937. Hon avgick med årligt understöd den 1 april 1966 och i avvaktan på förslag till omorganisation hölls befattningen vakant till poststationens indragning den 1 oktober 1966.

Överby

Det var ofta självklart att öppna poststationer i de järnvägsstationer, som i takt med järnvägsnätets utbredning kom att ligga ganska tätt. På så sätt utökades beståndet av förenade post- och järnvägsstationer med nio, när bandelen mellan Uddevalla och Skee togs i bruk för allmän trafik. På några ställen innebar det samtidigt indragning av i närheten befintliga lantpoststationer.

Anders August Lindgren blev ansvarig för både post och järnväg i Överby från den 16 december 1903. Som vikarie anlätades C A Hydén, innan Erhard Hilmer Steiner tog över 1910. Hans efterträdare blev Per Adolf Andersson med 1917 års ingång. Denne blev avlöst redan den 1 oktober 1919 av T F Hedberg, som fick avsked med pension 18 år senare. På nyåret 1938 tillträdde Gustaf Samuel Kling. Efter honom ansvarade följande järnvägsmän för posten i Överby: Vendel Torvald Petersson (1941-1945), Karl Sigurd Gustafsson (1945-1948), Arnold Ebbe Viktor Carlsson (1948-1955) och Stig Rydberg (1955-1969). Poststationens sista verksamhetsdag var lördagen den 31 maj 1969. Samtidigt blev järnvägsstationen obemannad. Lantbrevbärare Kurt Adolfsson fick nu börja sin tur i Strömstad och hans sju mil långa linje utökades med drygt 50 hushåll.

Koster (Sydoster)

I ett brev till poststyrelsen den 1 oktober 1903 bad en stor del av invånarna på Kosteröarna att få en poststation samt reguljär förbindelse med fastlandet ett par gånger i veckan. Poststationsföreståndare Mathilda Björklund på Tjämnö ansåg, att den begärda stationen behövdes, men att det skulle räcka med post en gång i veckan med båt från Strömstad. Hon informerade postinspektionen i Göteborg om att rederiet var villigt att åta sig postbefordran för fem kronor i månaden utöver vad det redan fick för befordran av post till Tjämnö. Där hade en poststation inrättats redan 1875.

Även kronofogden i Norrvikens fögderi tillstyrkte framställningen. Det var således ett bra utgångsläge, när ärendet redovisades till poststyrelsen i juni 1904. Postinspektionen föreslog, att en poststation med namnet Koster skulle inrättas på Nordkoster med handlanden Johan Samuelsson som föreståndare. Dennes årsarvode, 125 kr, skulle också inbegripa kostnaden för transporter mellan fartygens tilläggsplats och poststationen. Poststy-

relsen behandlade ärendet snabbt och redan den 1 september 1904 inrättades poststationen med namnet Koster.

Handlanden Johan Samuelsson var föreståndare i knappt ett år och i juni 1905 tog hemmansägaren Alfred Eriksson över. Ännu ett byte blev det den 1 november 1907, då handlanden Julius Olsson blev föreståndare. Han var också pensionatsinnehavare och verkade för posten under mer än 15 år tills han dog i september 1922, 63 år gammal. Poststationen hade nu flyttats från Nordkoster till Sydkoster.

Änkefru Alma Kristina Olsson-Ekner tog över. Hon fick vara med om byte av datumstämpel och sigill, för poststationen fick från och med oktober 1939 namnet Sydkoster. Då inrättades nämligen en poststation med namnet Nordkoster genom statushöjning av ett där sedan fem år befintligt post-ombud. Helga Holm tog över poststationen med namnet Sydkoster i oktober 1947 och fick vara med om 1960-talets stora omorganisation. Poststationen byttes ut mot ett postställe med 1976 års ingång. Åtta år senare blev termen postkontor, men fru Holms efterträdare fick inte titeln postmästare. Den används inte för de minsta enheterna, som ofta har en enda anställd. Med den interna titeln "kontorsansvarig" fick Mary-Ann Johansson ta över ansvaret för postservicen på Sydkoster.

Helga och Ingvald Holm i dörren till Sydkosters postställe. Skylten har hängt med i många år.

I den våg av förändringar som har präglat 1990-talet har postanstalterna i Sydkoster och Nordkoster (sid 20-21) lämnats på entreprenad, båda enligt avtal med Marianne Svorén.

Ur personaltidningen PS i mars 1981 hämtas denna bild.

Hogdals Medby (Hogdals Nordby)

Unionsupplösningen 1905 åberopades som skäl, när Hogdals-borna motiverade behovet av en poststation inom socknen. I ett brev till poststyrelsen den 21 oktober 1905, undertecknat av bland andra handlanden Axel Hanson, som också var kommunalstämmans ordförande, framhölls att lantbrevbäringslinjen mellan Strömstad och Nordby i Hogdals socken hade fått postmängden fördubblad på tio år. Men den statistiken var inte någon riktig mätare på postmängden, för enligt brevet hade *"större delen av posten till socknen gått över Norge"*. Denna ovanliga postgång försvårades i och med unionsupplösningen. Tullpersonalen hade stigit från sju till tio tjänstemän, vilka anlätade postkontoret i Strömstad för penningtransaktioner. Mycken värdepost uppgavs komma till och sändas från tullstationerna i Svinesund och Saltbacken.

Man begärde nu en poststation i socknens norra del för att underlätta främst utväxlingen av värdepost och gjorde jämförelser med grannsocknarna Lommelund och Näsinge. Deras sammanlagda befolkning uppgavs blott obetydligt överstiga Hogdals, men de hade två poststationer att tillgå på nära håll. Vid kommunalstämmans behandling av postfrågan beslöt man föreslå Medby som plats för den önskade poststationen.

En reservation lades in, nämligen av gränsridaren J E Widén i Svinesund, som ansåg att poststationen borde förläggas till den fasta folkskolan i Nordby. Några dagar senare fick poststyrelsen en särskild skrivelse, som tycks ha vandrat ur hand i hand hos alla svinesundsborna och invånarna i den närmaste trakten. Enbart namnunderskrifterna kräver mer än tre foliosidor. I stort sett innebar deras brev en protest mot stämmans beslut att föreslå poststationens plats så långt söderut som Medby.

Postmästare Axel Bengzon i Strömstad stödde framställningen om en poststation och ansåg det vara *"av vikt att söka bereda innebyggarna i gränsdistrikten så goda postförbindelser som möjligt på det de icke må för sin korrespondens behöva anlita grannlandets postverk, vilket naturligtvis även medför livligare handelsförbindelser till förfång för det egna landet"*. Patriotismen blomstrade i konflikternas släptåg.

Postinspektör Otto Schütz redovisade ärendet till poststyrelsen den 4 januari 1906. På hans förslag beslöt styrelsen, att en poststation med namnet Hogdals Medby skulle inrättas den 1 mars 1906 vid hemmanet Nordby. En protest mot beslutet om poststationens plats lämnades in av gränsridare Widén, innan poststationen hunnit inrättas. Däri uppgav sig denne ha *"hemliga meddelanden att ingiva till svenska myndigheter"*. Även andra klagomål kom över att posten inte skulle befordras tillräckligt långt norrut. Bland klagandena fanns Axel Johansson i Skogar, som hämtade sin post på andra sidan gränsen, nämligen i Fredrikshald. Klagomålen mot poststationens läge hjälpte inte, men långt senare skulle det ändå bli en

poststation så långt norrut som man kunde komma på den bohuslänska norgevägen. Där om berättas i avsnittet om Svinesund. En förbättring blev det också för en del av socknens befolkning genom att ett postombud inrättades i Hogdals Kyrkby. Det fanns från början på 1930-talet till den 31 december 1947 och hade i sin datumstämpel (från juli 1934) gravvren STRÖMSTAD POB 1. Ett försök att få postombudet utbytt mot en fullständig poststation misslyckades (diarienummer 1 b 1935/1915).

Låt oss återvända till 1906, då poststationen inrättades med namnet Hogdals Medby vid hemmanet Nordby. Till föreståndare antogs småskollärarinnan Ida Amalia Mattsson med 150 kronor i årsarvode. Samtidigt inrättades lantbrevbäringen Strömstad - Hogdals Medby att fullgöras med häst och vagn tre gånger i veckan, varvid den tidigare lantbrevbäringen Strömstad - Nordby drogs in.

Den 15 maj 1939 ändrades poststationens namn från Hogdals Medby till Hogdals Nordby. Samtidigt ändrades närmare hundratalet andra postnamn, alla med motiveringar. Strävan var att på en och samma ort skulle telefon-, post- och järnvägsstationer ha samma namn. Här hade telefonväxelsstationen namnet Nordby. Vid Hogdals kyrka fanns då ett postombud med utväxling över Strömstad samt en telefonstation med namnet Hogdal. Postmästaren i Strömstad hade inga invändningar mot att telefonstationens namn ändrades. Postdirektionen tillstyrkte ortnamnskommissionens förslag att poststationen skulle bibehålla namnet oförändrat och att telefonstationens namn skulle bringas i överensstämmelse därmed. Resultatet blev en kompromiss. Gemensamt namn för post- och telefonstationerna blev sålunda Hogdals Nordby.

Ida Amalia Mattsson hade efter halvtannat år efterträtt den 1 november 1907 av Gerda Augusta Hansson. Hon lämnade i sin tur över redan 1909 till Nils Johannesson. Ett år senare noterar vi Hanna Charlotta Olausson som föreståndare. Det var hon som fick uppleva poststationens namnbyte 1939 men också indragningen av poststationen med 1960 års utgång. Hon var då 73 år gammal.

Ännu ett stämpelfynd

□ Roy Rönningberg från Jönköping hemortsamlar Strömstad. Tacka för att han blev glad när han av handlarkollega erbjuds lantbrevbärrarstämpeln Strömstad-Nordby för en 50-lapp. Ett fynd! Stämpeln är enligt handboken inte känd.

Urklipp från Svensk
Filatelistisk Tidskrift mars 1984.

Hälle

I ett brev den 6 december 1912 nämnde postdirektören i Göteborg för kronolänsmannen i Vette härad, att Lommelanda poststation ursprungligen hade varit förlagd till Hälle vid Idefjorden. Den hade emellertid flyttats till Tånga 1906 på grund av socknens begäran att få den mera centralt belägen.

Nu ville postdirektören ha länsmannens synpunkter på en begäran från Hälle-borna om att få en särskild poststation i Hälle utan att den i Tånga drogs in. Postmästaren i Strömstad ansåg att en poststation behövdes i Hälle på grund av den stora affärsrörelsen där. Stenhuggeriet uppgavs sysselsätta omkring 500 arbetare.

Länsmannen skyndade sig att instämma i postmästarens åsikt. Sedan postdirektören gjort framställning till poststyrelsen, beslöts att en poststation skulle öppnas i Hälle på nyåret 1913 med platsens namn. Till föreståndare utsågs handlanden Anders Edvin Fingelholm. Han fick 300 kr i årsarvode för sitt bestyr med posten och var - med efter hand bättre förmåner - kvar som postchef i 14 år. Poststationen övertogs den 1 februari 1927 av stenhuggeriförmannen Gustaf Wilhelm Ekeröth. Poststationen fanns kvar i Ekeröths hus till 1956 års utgång, varefter den kunde ersättas med lantbrevbäring.

Poststationen i Hälle inrättades efter Oscar-periodens slut. Ortstämpelkatalogens noteringar börjar därför med medaljongmärkena och ger tämligen hög värdering för stämpelavtryck på sådana. Det är en rimlig bedömning. Antalet avsända privatbrev från Hälle torde ha varit begränsat och få finns bevarade.

1926-06-01--1971-04-30

Rossöhamn

När undersökning gjordes om möjligheten att inrätta en poststation i Rossön var förhållandena gynnsamma. Det var en tidsperiod, då lantbrevbäringen ännu inte hade fått sådan omfattning att den kunde tävla på allvar med de fasta postanstalterna. Det var dessutom en period, då arbetslösheten inte var högre än att det kunde bära sig även med små postenheter på landsbygden. Ett litet problem var dock namnfrågan.

Namnet Rossön var sedan 1884 upptaget av en poststation i Västernorrland. Man löste problemet enkelt genom att döpa den nya poststationen till Rossöhamn. Den öppnades den 1 juni 1926 med Olof Emanuel Carlsson som föreståndare. Efter 20 år tillträdde den 1 juni 1946 Ellen Beatrice Holström, som efter en knapp tvåårsperiod formellt fick Svante Bertil Holström till efterföljare.

Denne avgick med 1959 års utgång och Boj Johansson kom att bli den föreståndare som fick uppleva poststationens indragning den 1 maj 1971. Lantbrevbärare Kurt Adolfsson fick på sin linje betjäna även de kunder, som tidigare anlitat poststationen. Mot indragningen kom många protester redan innan den blivit realiserad.

Före definitivt beslut om den nya organisationen mötte bl a överkontrollör Birger Jansborg vid postdirektionen i Göteborg upp och informerade tillsammans med postmästare Sven Engström i Strömstad. Därvid redovisades postverkets dåvarande målsättning vid omorganisationer: *"Minst 200 hushåll fordras i allmänhet för att en poststation skall försvaras driftsmässigt. I landet har antalet sorteringsenheter decimerats från drygt 4000 till 2000, men målet ligger på 1000"*. Det var en policy som gällde vid 1970-talets början. Reglerna har därefter blivit annorlunda och skärpta. Systemet med entreprenadpostkontor började ett decennium senare rätta många orter från att helt bli av med lokal postbetjäning.

1939-10-01--1975-04-30
Postställe 1975-05-01--

Nordkoster

Över Strömstad expedierades posten till ett postombud på Nordkoster från 1930-talets början till den 30 september 1939. Postombudet använde från den 1 juli 1934 en datumstämpel graverad STRÖMSTAD POB 2. Hogdals

kyrkby fick ett postombud samtidigt med Nordkoster, men där lyckades man inte med konststycket att få postombudet statushöjt.

En sådan framgång nådde man emellertid på Nordkoster den 1 oktober 1939, då postombudet byttes ut mot en poststation. Handlanden Anna Ottilia Carlsson blev föreståndare och fick efter nära nog 36 år uppleva, att poststationen började kallas postställe den 1 maj 1975. Därmed ändrades hennes anställningsförhållande från avtalsanställning till tjänstemannastatus på deltid. Hon hade redan 1965 fått medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst.

Anna Carlssons efterträdare fick vara med om ännu en ändring i terminologin. Med 1986 års ingång blev den adekvata termen postkontor för postanordningen på Nordkoster. Det var från den tidpunkten som snart sagt alla fasta postanstalter med kundbetjäning, oavsett storleken, skulle kallas postkontor. Så hette de mestadels redan tidigare i folkmun. Såsom kontorsansvarig fick Marianne Svorén överta servicen till hushållen på ön.

Postombud 1937-07-01--1951-06-30
Poststation 1951-07-01--1966-09-30
Postombud 1966-10-01--1978-04-30

Svinesund

Posten till Svinesund, där ett postombud inrättades den 1 juli 1937, expedierades över poststationen i Hogdals Medby, vars namn ändrades den 15 maj 1939 till Hogdals Nordby. Därför kom det att under knappt två år stå HOGDALS MEDBY POB 1 i postombudets datumstämpelavtryck och från den 15 maj 1939 HOGDALS NORDBY POB 1. Den förhållandevis korta perioden för den första datumstämpeln ger naturligtvis utslag i ortstämpelkatalogens notering.

Behovet av en fullständig postanstalt i Svinesund kom alltmera till synes efter andra världskrigets slut. Efter en utredning, som hade påbörjats redan 1947, begärde postdirektören i Göteborg i november 1950 hos poststyrelsen, att postombudet skulle dras in och att en poststation med namn Svinesund skulle inrättas. Poststyrelsen skulle hyra lokaler för poststationen av generaltullstyrelsen. Det utrymmet ansågs emellertid inte tillräckligt väl planerat för postens behov. Handlanden K V Ödman, i vars affär postombudet fanns, erbjöd sig att uppföra en byggnad som kunde inredas på lämpligt sätt även för en poststation. Svårigheter att få byggnadstillstånd medförde dock att den tanken måste skrinläggas.

Poststyrelsen beslöt därför, att poststationen skulle anordnas i tullverkets lokaler, och en sådan öppnades den 1 juli 1951. Föreståndare blev Edla Gullvig Ödman, som hade ansvarat för postombudet i affärslokalen sedan den 1 december 1944. Hon efterträddes den 1 mars 1965 av Marianne Hansson, som emellertid snart nog fick uppleva resultatet av en omorganisation. Den innebar, att poststationen drogs in den 30 september 1966 och ett postombud i modernare form fick ersätta den. Detta befanns obehövt bland annat på grund av ringa utnyttjande och drogs in med april månads utgång 1978. Poststationsperioden i Svinesund varade blott 15 år, medan tiden för postombudens verksamhet blev sammanlagt drygt 27 år.

Häften om posten i Bohuslän i posthistorisk skriftserie

Nr	Titel	pris kr
93	Posthistoria från Inlands Nordre härad	25
94	Posthistoria från Inlands Södre härad	20
95	Posthistoria från Tunge härad	20
96	Posthistoria från Lane härad	20
97	Posthistoria från Tanums härad	20
98	Posthistoria från Bullarens och Sörbygdens härader	20
99	Posthistoria från Kville härad	25
177	Posthistoria från Vette härad	25
202	Något om Posten på Västra Orust	30
203	Posthistoria från Sotenäs kommun	25
204	Posthistoria från Östra Orusts härad	30
220	Något om Postens historia på Tjörn	20
227	Posthistoria från Öckerö kommun	20
229	Posthistoria från Inlands Fräkne och Inlands Torpe härader	20
266	Posthistoriska anteckningar från Östra och Västra Hisings härader	20

Som portobidrag tillkommer 5 kr för ett häfte och 10 kr för två eller flera häften

Önskade häften rekvideras från Erik Lindgren, Blåbärsvägen 4, 352 45 VÄXJÖ.
Det går bra att beställa per telefon 470-19354.